

fugale krav. Indførelsen af "consocialisme" og føderal struktur skabte for eksempel parallelle flamske og wallonske partier. Tilfældet kompliceres yderligere af, at Flandern og Wallonien stiller asymmetriske krav: Flandern kræver kulturel og Wallonien økonomisk ligestilling.

Endelig kunne man nævne fraværet af samarbejdskultur og majoritets-elitens manglende vilje til regulering. Det har gjort sig gældende i Tjekkoslovakiet og Pakistan, hvor mindretallet har følt sig politisk, økonomisk og kulturelt diskrimineret.

Emnet, der er analyseret i bogen, er umådeligt komplekst. Og skønt magtdeling - som påpeget af flere forfattere i bogen - med udgangspunkt i territorial tilknytning er demokratisk ønskværdigt og i nogle tilfælde hensigtsmæssigt, illustreres det, hvor let politikken kan ende med at være kontraproduktiv. Ronald J. Hill, som har skrevet kapitlet om Sovjetunionen, konkluderer, at løsninger, der kan vise sig positive i én stat og på ét tidspunkt, kan vise sig slet ikke at fungere i en anden stat på samme tidspunkt - eller i samme stat på et andet tidspunkt. Der synes at være et tilfældighedsmoment i staternes opståen, sammenslutning, splittelse og undergang. Med dette in mente er John Coakleys bog et hæderligt forsøg på at søge at skabe "orden i kaos".

Birgitte Karnøe Frederiksen
Atlantsammenslutningen

Nils Bredsdorff, *Forvaltningspolitik og forvaltningsreformer - en undersøgelse af Forvaltningskommissionen af 1946*, Roskilde: Roskilde Universitetsbibliotek, 1993, 362 s.

Den voksende internationale interesse for institutionelle fænomener og administrative reformer har også her i landet givet sig udslag i adskillige publikationer. En af de seneste og mest omfangsrige er Nils Bredsdorffs drøftelse, hvis titel er særdeles velvalgt. Dels fremlægges en ganske omfattende metode-diskussion. Dels præsenteres en foreløbig analyse og drøftelse af forvaltningskommissionen.

Størstedelen af bogen former sig som et veloplagt og energisk livtag med de ahistoriske myter og dogmer om administrationspolitikken, som efter Bredsdorffs opfattelse i alt for høj grad har præget den danske debat. Heltene er ganske mange, men skurkene endnu flere. Selv om det indledningsvis præciseres, at både venste- og højrefløjen inden for forvaltningsvidenskaben kommer til kort i forklaringen af reformprocesser, giver bogen klart kredit til en tyngde af dels venstreintellektuelle og dels med en af bogens egne karakteristika, - de frække debattører; to grupper der langt fra altid er sammenfaldende. Den bløde og urbane mainstream blandt rum- og tidløse politologer, historikere og jurister m.fl. levnes derimod ikke megen ære, og for politologernes vedkommende specielt ikke hvis de er forankrede i anglo-amerikansk organisations-teori.

fugale krav. Indførelsen af "consocialisme" og føderal struktur skabte for eksempel parallelle flamske og wallonske partier. Tilfældet kompliceres yderligere af, at Flandern og Wallonien stiller asymmetriske krav: Flandern kræver kulturel og Wallonien økonomisk ligestilling.

Endelig kunne man nævne fraværet af samarbejdskultur og majoritets-elitens manglende vilje til regulering. Det har gjort sig gældende i Tjekkoslovakiet og Pakistan, hvor mindretallet har følt sig politisk, økonomisk og kulturelt diskrimineret.

Emnet, der er analyseret i bogen, er umådeligt komplekst. Og skønt magtdeling - som påpeget af flere forfattere i bogen - med udgangspunkt i territorial tilknytning er demokratisk ønskværdigt og i nogle tilfælde hensigtsmæssigt, illustreres det, hvor let politikken kan ende med at være kontraproduktiv. Ronald J. Hill, som har skrevet kapitlet om Sovjetunionen, konkluderer, at løsninger, der kan vise sig positive i én stat og på ét tidspunkt, kan vise sig slet ikke at fungere i en anden stat på samme tidspunkt - eller i samme stat på et andet tidspunkt. Der synes at være et tilfældighedsmoment i staternes opståen, sammenslutning, splittelse og undergang. Med dette in mente er John Coakleys bog et hæderligt forsøg på at søge at skabe "orden i kaos".

Birgitte Karnøe Frederiksen
Atlantsammenslutningen

Nils Bredsdorff, *Forvaltningspolitik og forvaltningsreformer - en undersøgelse af Forvaltningskommissionen af 1946*, Roskilde: Roskilde Universitetsbibliotek, 1993, 362 s.

Den voksende internationale interesse for institutionelle fænomener og administrative reformer har også her i landet givet sig udslag i adskillige publikationer. En af de seneste og mest omfangsrige er Nils Bredsdorffs drøftelse, hvis titel er særdeles velvalgt. Dels fremlægges en ganske omfattende metode-diskussion. Dels præsenteres en foreløbig analyse og drøftelse af forvaltningskommissionen.

Størstedelen af bogen former sig som et veloplagt og energisk livtag med de ahistoriske myter og dogmer om administrationspolitikken, som efter Bredsdorffs opfattelse i alt for høj grad har præget den danske debat. Heltene er ganske mange, men skurkene endnu flere. Selv om det indledningsvis præciseres, at både venste- og højrefløjen inden for forvaltningsvidenskaben kommer til kort i forklaringen af reformprocesser, giver bogen klart kredit til en tyngde af dels venstreintellektuelle og dels med en af bogens egne karakteristiker, - de frække debattører; to grupper der langt fra altid er sammenfaldende. Den bløde og urbane mainstream blandt rum- og tidløse politologer, historikere og jurister m.fl. levnes derimod ikke megen ære, og for politologernes vedkommende specielt ikke hvis de er forankrede i anglo-amerikansk organisations-teori.

Bredsdorffs opfordring til metodisk selvbesindelse på bekostning af en ureflektet overtagelse og anvendelse af importerede begreber og synsvinkler kan i mange henseender være særdeles relevant. Hvad enten man er enig i vurderingen af bogens eksempler eller ej, er der leveret et bidrag til en løbende diskussion. Selv om det pointeres, at også bogens eget metodegrundlag er spinkelt, leveres der dog ikke hermed en kommentar til de uforløste spørgsmål, man sidder tilbage med efter læsningen af analysen. I den sammenhæng er et spinkelt kildegrundlag og en manglende præcision i sigtet nok så afgørende som de nævnte metodeovervejelser.

Forvaltningskommissionen af 1946 udgav i årene omkring 1950 i alt ni betænkninger, som efterfølgende er blevet frakendt både substans og gennemslagskraft. Bredsdorff har nu sat sig for at rette op på den overfladiske vurdering, som han mener, denne karakteristik er udtryk for. Man skal dog temmelig langt ind i bogen før det bliver klart, at forordets karakteristik af bogen som et arbejdsdokument skal tages meget bogstaveligt allerede af den grund, at det ikke endnu har været muligt at opspore kommissionens arkiv. Også minister-mødeprotokollerne fra tiden omkring kommissionens nedsættelse er forsvundet. Ifølge Per Federspiel betragtede den daværende statsminister Knud Kristensen dem således som sin personlige ejendom, som han tog med hjem. Med rette understreges det dernæst, at forvaltningskommissionen hidtil kun er blevet behandlet meget sparsomt. I mangel af bedre forlader Bredsdorff sig dels på en analyse af tidens strømninger og opfattelser og dels på et par notater og breve samt et par længere interviews med Erik Ib Schmidt og Per Federspiel, som begge var blandt datidens aktører, men som så vidt det kan skønnes ud fra deres egne oplysninger, kun spillede perifere roller. Specielt modstandsbevægelsen og socialdemokratiets reformivrige venstrefløj tages under behandling. At forfatterhertet her banker varmt er umiskendeligt, og i denne periode forekommer det også rimeligt som en begyndelse at granske i netop disse to bevægelser. Deres interesse og betydning for udformningen af datidens administrationspolitik synes dog mildest talt at have været beskednen. Her over for skitseres kombinationen af en vis reformvilje hos finansminister Thorkil Kristensen og en betydelig modstand hos centraladministrationens hvide elefant, K. H. Kofoed. Trods arkivproblemerne og trods forordets meget morsomme advokatur for udførlige redegørelser og citater på bekostning af lapidariske kagebogshenvisninger forekommer de relativt omfangsrige sonderinger af modstandsbevægelsen og de reformivrige cand.polit.'er at være en langtrukken trykkogning. Ganske vist er der meget tankevækkende historisk stof i disse afsnit. Schmidts kommentarer til striden mellem Kofoed og hans efterfølger Erling Dige er således interessante, men betydningen for forvaltningspolitikken udfoldes ikke.

Dernæst henstår det lidt uklart, hvad bogens historisk forankrede analyse nærmere sigter på. Den peger i generelle vendinger selv på to ting, nemlig dels på en forståelse af datidens aktører ud fra den sammenhæng, de befandt sig i, og dels på betydningen af de ideer, som forvaltningskommissionen lancerede. En afklaring af aktørernes handlemuligheder og forkærligheder begrænses

selvsagt af de foreliggende arkivmuligheder, men hvis det er det endelige sigte bør ikke blot reformernes helte, men også træghedens talsmænd tages alvorligt. Trods bogens foreløbige karakter savnes en mere indgående drøftelse af deres rolle.

Sammenhængen mellem tidligere og senere reformtiltag strejfses ved flere lejligheder. Både A/60, moderniseringsproadministrationsredgørelserne efter Første Verdenskrig inddrages i en vis udstrækning, selv om forfatteren på den anden side advarer mod enkle sammenligninger, der ser bort fra den historiske kontekst. For så vidt ville det være ret simpelt at skitsere ligheder og forskelle mellem de forskellige reformideer i hvert fald i den seneste efterkrigstid, og et stykke vej kunne gennemslagskraften af disse ideer vel også belyses. Ud over arkivstudier kunne interviews med aktørerne gennem de seneste tiår formentlig bidrage med stof til den kommende opfølgning, som bogen annoncerer.

Endelig lidt pernitengryneri som Bredsdorff selv slår til lyd for i en skarp kritik af sjusk og fusk. Selv om bogen er velskrevet, kunne den med fordel være gået gennem korrekturmøllen. Uanset hvordan det defineres, er det administrative system ikke på noget tidspunkt vokset fra 21.000 til 710.000 over 50 år, og en række fejlplacerede bindeord og bestemthedsartikler er lejlighedsvis meningsforstyrrende. Ligeledes rummer litteraturlisten tilsyneladende ikke referencer, med mindre de er skrevet fuldt ud i fodnoterne, der udgør omkring en trediedel af teksten.

Som nævnt betegner Bredsdorff selv bogen som et arbejdsdokument. Trods de forbehold, der er nævnt her, skal det fremhæves, at der er kerner i bogen, som bør findes på ethvert velassorteret bibliotek.

Finn Bruun
Institut for statskundskab

Torben K. Jensen, *Politik i praxis. Aspekter af danske folketingsmedlemmers politiske kultur og livsverden*, København: Samfundslitteratur, 1993, 321 s., kr. 275,00.

Torben K. Jensens afhandling har både videnskabsteoretisk, metodisk og empirisk sigte. For en anmelder som mig, med en rent sprogvidenskabelig og tekstvidenskabelig baggrund, er det såre positivt at samfundsforskningens genstandsområde ikke blot bestemmes som *institutioner og praksiser*, men også som *tilhørende selvforståelser blandt bærerne af disse* (s. 33). Og det er også opløftende at Schütz, Habermas og Aristoteles inddrages som leverandører af det teoretiske grundlag. Samfundsvidenskab og tekstvidenskab kan dermed komme i dialog med hinanden.

Samfundsvidenskabens skal ikke kun - mener Torben K. Jensen - fokusere på output og outcome af de politiske processer, ikke afdække lovmæssigheder i faktisk adfærd, og give råd om instrumenter og incitamentter der kan påvirke